

---

Alojzije Čondić  
ŽUPNO PASTORALNO VIJEĆE – OGLEDALO  
ŽUPNE ZAJEDNICE

*Parish pastoral council – mirror of parish community*

UDK: 235

262.2

Pregledni znanstveni rad

Priljubeno 6/2009.

273

Služba Božja 3 | 09.

## Sažetak

*Kao što je svaka crkvena zajednica tako je i župna bitno sinodalna, tj. izražava zajedništvo svih krštenika na putu spasenja. Crkveni život župe zahtijeva sudjelovanje svih vjernika u prosudbi onoga što Duh Sveti poručuje Crkvi. Župa treba biti mjesto traženja smisla i zajedništva za sve koji su njoj upućeni. Sinodalnost se može u župi živjeti na različite načine, a jedan od njih je župno pastoralno vijeće u kojemu se ogleda slika župnoga zajedništva. Pisac upozorava na neučinkoviti uobičajeni pastoralni oblik rada u društvu koje se mijenja, jer usporava razvitak sinodalnosti pa prikazuje smisao župnoga pastoralnog vijeća i njegov doprinos u poboljšanju osjećaja crkvenosti. Osvrće se na način izbora članova i cilj rada pastoralnoga vijeća osobito naglašujući značenje suodgovornost i sudjelovanja članova vijeća u životu župne zajednice. Naposljetku daje teološko-pastoralnu prosudbu vijeća.*

*Ključne riječi: župno pastoralno vijeće, zajednica, pastoral, sudjelovanje, suodgovornost.*

## UVOD

Pastoralno vijeće je znak i sredstvo Crkve, koja se poima kao zajednica vjernika. Ono je mjesto crkvene suodgovornosti, oblik vidljivosti i crkvenoga očitovanja. Teološka utemeljenost Crkve ostala bi uopćena i frustrirajuća ako se ne bi pokazala u vidljivim i stvarnim crkvenim oblicima. Crkva se izgrađuje i

ostvaruje u uzajamnosti, međutim, za takvu uspostavu *vijeća* treba vremena, a “u kršćanstvu vrijeme ima temeljno značenje.”<sup>1</sup> Ne radi se o *tijelu* samo ustrojstvene naravi, a još manje prema društvenim mjerilima, gdje članovi samo predstavljaju one koji su ih izabrali niti se radi o *elitnoj* skupini vjernika. Radi se o odgovornosti vjernika prema Bogu i o služenju župnoj zajednici radi izgradnje Crkve i njezina poslanja *hic et nunc*.

Drugi vatikanski sabor ne spominje župno pastoralno vijeće, a Kongregacija za kler 1973. tvrdi da ništa ne priječi postojanost takvoga vijeća,<sup>2</sup> dok ga Kongregacija za biskupe vidi samo kao korisno sredstvo za učinkovitost struktura u dušobrižništvu.<sup>3</sup> U poslijesaborskomu razdoblju oskudne su naznake za župno pastoralno vijeće, a nema ni osobitoga zanimanja za njegovo širenje. No, odlučan poticaj pastoralnim vijećima daje apostolska pobudnica *Christifideles laici* 1988. naglašujući da se rješavanje pastoralnih poteškoća “uz pomoć svijiu svoj primjereniji i ustrojstveni razvoj mora dobiti u svjesnijem, većem i odlučnijem vrednovanju *Župskih pastoralnih vijeća...*”<sup>4</sup> Iz toga proizlazi da papa Ivan Pavao II. daje osobito značenje toj ustanovi, a s druge strane smatra da je ona nedovoljno vrjednovana u pastoralu. Potom veoma jezgrovito, na kraju Jubilarne godine, ističe da ‘prostore zajedništva treba gajiti na svim razinama’ zahtijevajući da trebaju biti bolje “vrednovani organizmi sudjelovanja koje predviđa Zakonik kanonskoga prava, kao što su *prezbitera i pastoralna vijeća*.”<sup>5</sup>

## 1. STVARANJE SLIKE O CRKVI

Poimanje ‘slike’ o Crkvi u suvremenomu društvu i kulturi stvara se na različite načine. Jedna od mogućnosti vrjednovanja

---

<sup>1</sup> IVAN PAVAO II., Apostolsko pismo o pripremi Jubileja godine 2000. *Tertio millennio adveniente* (10. II. 1994.), KS, Zagreb, 1994., 10.

<sup>2</sup> Usp. CONGREGAZIONE PER IL CLERO, Lettera circolare sui consigli pastorali *Omnes christifideles* (25. I. 1973.), u: *Enchiridion vaticanum*, 4 (1971.-1973.), 1922.

<sup>3</sup> Usp. CONGREGAZIONE PER I VESCOVI, Direttorio per il ministero pastorale dei vescovi *Ecclesiae imago* (22. II. 1973.), u: *Enchiridion vaticanum*, 4 (1971.-1973.), 2235.

<sup>4</sup> IVAN PAVAO II., Apostolska pobudnica o pozivu i poslanju laika u Crkvi i u svijetu *Christifideles laici - Vjernici laici* (30. XII. 1988.), Zagreb, 1990., 27 (dalje: CL).

<sup>5</sup> IVAN PAVAO II., Apostolsko pismo *Novo millennio ineunte* (6. I. 2001.), KS, Zagreb, 2001., 45.

Crkve je 'slika' koju *mediji* odašilju, a koja se uglavnom svodi na jednoznačno poistovjećivanje Crkve s hijerarhijom zaboravljajući zajedničku odgovornost svih vjernika i doživljujući je kao svojevrsnu suparnicu društvenim strukturama zaustavljajući svoj govor na *religioznoj fenomenologiji*. Rijetki su natpisi u sredstvima društvenih priopćivanja koji govore o Crkvi u njezinu božanskomu izvornom značenju i poslanju. Štoviše, mnogima se stvarno tumačenje demokracije očituje u žestini preziranja Crkve pa ne čudi što se svako malo pojave pristrani prikazi Crkve. Kakvoća *medijske* kulture je bitna, jer je veoma utjecajna u oblikovanju društvene svijesti. Taj prvi *areopag* današnjega doba izazov je suvremenomu pastoralu, koji, a i pomoću kojega je Crkva pozvana evangelizirati.

Osim što je smisao i poslanje Crkve snagom Duha Svetoga odredio Isus Krist i osim što je Učiteljstvo u svojim spisima uobličilo bit svoga postojanja, ipak su kršteni pozvani životom posvjedočiti sliku Crkve kao žive zajednice vjernika (Dj 3,42-47. 4,32-35). Bez daljnjega, kada vjernici žive svoje kršćanstvo u skladu s evanđeljem to još uvijek ne znači da će svi *mediji* Crkvu prikazivati u svjetlu istine. Poteškoće su, dakle, dublje naravi. No, tu temu ne bih ovdje produbljivao, jer bih se želio temeljitije osvrnuti na sliku koju Crkva sama o sebi predočuje. Trajno vrijedi načelo *ecclesia semper reformanda*, međutim, pitanje je da li se pastoralna postavka danas prikladno preinačuje kako bi prenošenje vjere i naviještaj Božje riječi bio učinkovitiji? Drugim riječima, zanima me teološko-pastoralna prosudba crkvenoga rada kojim predstavlja svoju ulogu u svijetu i odašilje sliku o samoj sebi.

U teološko-pastoralnoj se literaturi mnogo piše o dvjema odnosnim suprotnostima. S jedne strane utvrđuju se promijenjene društveno-kulturne okolnosti, a s druge strane zapaža se da je pastoralni odgovor u novomu okružju neučinkovitoga tradicionalnog oblika. Nije dovoljno samo prigovarati društvu, koje u mnogočemu optužuje Crkvu, nego je, u ovom trenutku, mnogo odsudnije pitanje što Crkva poduzima kako bi preobličila i poboljšala svoj rad i poimanje o sebi (*ad intra*) i svomu poslanju u svijetu (*ad extra*)? Što znači tradicionalni oblik rada? Ukratko rečeno to je uobičajeni rad, koji je usmjeren samo na župnika kao nositelja pastorala, dok se vjernici doživljuju i odnose kao usputni promatrači crkvenoga rada. Takav pristup pastoralu mogao je uspijevati u homogenim društvima. No, pitanje je može

li Crkva tridentskim načinom, svojedobno veoma uspješno, prikladno odgovoriti na suvremene izazove (Mt 9,16-17) i učinkovito naviještati riječ Božju u poslijemoderno, pluralno i globalizirano doba? U tomu vidu nužan je, ne samo načelan, nego stvaran i temeljit obrat pastoralnoga rada.

Drugi vatikanski sabor otvarajući Crkvu, kao zajednicu suodgovornih vjernika, *ad extera* 'prokrčio' je novu postavku pastoralnoga rada. Jedna od promjena očituje se u mogućnosti osnivanja tijela poput pastoralnoga vijeća, čija uloga još uvijek nije dovoljno zaživjela u svijesti svih vjernika, što produbljuje prijemor uobičajene postavke pastorala. Ostaje pitanje, kakvu sliku o Crkvi, prevladavajućim pastoralnim oblikom, odašiljemo? Je li to 'linija manjega otpora'? A što je s odgovornošću prema naviještaju Božje riječi i prenošenju vjere, koja se u suvremenim društveno i kulturalno razjedinjenim okolnostima više ne širi spontano kao u doba skladnoga društvenog okruženja? Odakle početi i kuda krenuti? Jedno od rješenja je ozbiljnije vrjednovanje uloge župnoga pastoralnog vijeća.

## 2. ULOGA PASTORALNOGA VIJEĆA

Pastoralno je vijeće (*consilium pastorale*), prema želji Drugoga vatikanskog sabora, sastavni dio biskupijskoga tijela, tj. institucionalni oblik sudjelovanja cijele biskupijske zajednice u pomoći mjesnomu biskupu u njegovoj pastoralnoj službi. To potvrđuje Dekret o pastirskoj službi biskupa u Crkvi *Christus Dominus*: "Vrlo je poželjno da se u svakoj biskupiji osnuje posebno pastoralno vijeće; neka mu predsjedava sâm dijecezanski biskup i neka u njemu sudjeluju posebno izabrani klerici, redovnici i laici. Tom će vijeću biti zadaća da istražuje i promišlja sve što se odnosi na pastoralni rad te da o tome donosi praktične zaključke."<sup>6</sup>

Suodgovornost cijeloga naroda Božjega u ostvarenju poslanja svojstvena Crkvi, prema uvjetima i zadaćama koje pripadaju svakomu, u pastoralnomu vijeću nalazi jedno od povlaštenih mjesta ostvarenja. Životnost pastoralnoga vijeća vezana je uz stupanj crkvene svjesnosti i vjernika laika, jer bez njihove

---

<sup>6</sup> DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o pastirskoj službi biskupa u Crkvi *Christus Dominus* (22. X. 1965.), u: *Dokumenti*, Zagreb, 1968., 27 (dalje: CD).

zauzetosti ovi pothvati ne bi imali velika smisla. Zato treba obrazložiti i teološko-pastoralne razloge te nove ustanove.<sup>7</sup>

Radi se o tomu da svi vjernici (zajedničko i službujuće svećeništvo) u 'dijelu Božjega naroda' (biskupija) trebaju biti prihvaćeni i prepoznati, odnosno među njima treba vladati "jednakost s obzirom na dostojanstvo i s obzirom na svim vjernicima zajedničko djelovanje u izgradnji Kristova Tijela".<sup>8</sup> Svi vjernici na temelju sakramenta krštenja sudjeluju u poslanju Crkve i svi prema svojoj službi i karizmi, tj. "na svoj način jednodušno surađuju u zajedničkomu djelu."<sup>9</sup> Bez obzira što su neki po Kristovoj volji drugima određeni kao učitelji, djelatnici otajstava i pastiri i bez obzira što se službujuće svećeništvo bitno razlikuje od zajedničkoga svećeništva vjernika, "ipak su usmjereni jedno prema drugomu; jedno i drugo, naime, imaju na svoj poseban način udjela u jednom Kristovu svećeništvu."<sup>10</sup> Među njima je učinkovito jedinstvo, jer Duh Sveti ujedinjuje Crkvu u zajedništvu i služenju te je oprema i vodi različitim hijerarhijskim i karizmatiskim darovima. U skladu s tim nositelj crkvenoga rada nije i ne smije biti samo župnik, nego se rast Kristova otajstvenoga Tijela ostvaruje u uzajamnom odnosu, koji se hrani riječi Božjom.

Otajstvo crkvenoga zajedništva je poput skladnosti *tijela* (Ef 4,15-16), u kojemu svaki vjernik ima svoje dostojanstvo, prava i zadaće. Stoga je u praktičnomu smislu dobro istaknuti saborski tekst, koji naučava da "župa pruža očit primjer apostolata zajednice time što ujedinjuje sve ljudske različitosti koje se u njoj nalaze te ih ugrađuje u sveopćinstvo Crkve. Neka se laici naviknu djelovati u župi u prisnoj povezanosti sa svojim svećenicima i iznositi pred crkvenu zajednicu vlastite probleme kao i probleme svijeta, te pitanja koja se tiču spasa ljudi da se pretresaju i rješavaju na osnovi mišljenja svijetu; neka se prema svojim silama, nauče pomagati u svakom apostolskom i misionarskom pothvatu svoje crkvene obitelji. Neka stalno njeguju osjećaj za

<sup>7</sup> Usp. A. MONTAN, *I consigli pastorali. Verifiche e prospettive*, Orientamenti pastorali, 48 (2000.), 1-2, 29-57.

<sup>8</sup> DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija o Crkvi *Lumen gentium* (21. XI. 1964.), 32 (dalje: LG).

<sup>9</sup> LG, 30. CL, 55.

<sup>10</sup> LG, 10.

biskupiju u kojoj je župa poput jedne stanice...”.<sup>11</sup> Upravo je pastoralno vijeće ustanova pomoću koje se izgrađuje svijest crkvenosti i suodgovornosti.

Dogmatska konstitucija *Lumen gentium* veoma suvislo donosi bitnu misao s obzirom na pastoralna vijeća, upućujući na ulogu vjernika laika u Crkvi: “Prema znanju, mjerodavnosti i izvrsnosti položaja koji im je vlastit, oni imaju mogućnost, štoviše i dužnost, očitovati svoje mišljenje o onome što se tiče dobra Crkve. Ako bude potrebno, neka se to čini preko ustanova koje je Crkva za to ustanovila, uvijek u istinitosti, odvažnosti i razboritosti, s poštovanjem i ljubavlju prema onima koji na temelju svoje svete službe zastupaju Krista.”<sup>12</sup> Stoga se biskupija, pa tako i župa, treba promatrati kao nositelj ujedinjenih pothvata, sastavljen od vjernika laika, osoba posvećena života i pastira, ujedinjenih u vjeri i ljubavi, kao živo tijelo sastavljeno od živih stanica (župe, dekanati, vijeća, udruge, pokreti, skupine, itd.)

Na operativnomu planu, laici i pastiri razvijaju zajedničko poslanje i suodgovornost. Jer “Crkva je jedna organska zajednica koja se ostvaruje u koordiniranju različitih karizmi, službi i služenja, radi postizanja zajedničkoga cilja koji je spasenje.”<sup>13</sup> U toj perspektivi treba razumjeti i tumačiti narav biskupijskoga pastoralnog vijeća. S jedne strane radi se o biskupijskoj zajednici organski uređenoj, o zajedništvu svih vjernika pod vodstvom biskupa, a s druge strane to je mjesto iznošenja, pročišćavanja i usklađivanja stavova radi istoga cilja, mjesto zajedničkih razmišljanja i izradbe pastoralnih programa. Zadaća je biskupijskoga pastoralnog vijeća pomoći biskupu istraživati, prosuđivati i predlagati praktične zaključke o onomu što se tiče pastoralnoga rada u biskupiji (kan. 511). Okvir rada vijeća je pastoralni život i predmet njegove mjerodavnosti je pastoralni biskupijski rad, koji pomaže rastu zajedništva i razvitku poslanja mjesne Crkve. Osobita mu je uloga *organsko*<sup>14</sup> poimanje i promicanje pastorala, razmišljanje o nosivim točkama, širenje

---

<sup>11</sup> DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o apostolatu laikâ *Apostolicam actuositatem* (18. XI. 1965.), 10 (dalje: AA).

<sup>12</sup> LG, 37.

<sup>13</sup> IVAN PAVAO II., Apostolska pobudnica *Pastores gregis* (16. X. 2003.), KS, Zagreb, 2003., 44 (dalje: PG).

<sup>14</sup> CL, 20: “Crkveno zajedništvo, poblize, uobličuje se kao ‘organsko’ zajedništvo koje je poput onog zajedništva u živome i djelotvornom tijelu: za nj je, zaista, karakteristična *različitost* uz međusobno *upotpunjavanje* zvanja i životnih stanja, službi, karizmi i odgovornosti. ... Zato, karizme, službe, zadaće i dužnosti

vidika, stvaranje i povezivanje pastoralnoga programa, jer se mnogi krštenici ne osjećaju dijelom crkvene zajednice i žive na rubu crkvenosti navraćajući u župu samo kako bi primili vjerske usluge.

Ne želim se zaustaviti na biskupijskomu pastoralnom vijeću, nego produbiti ulogu župe kao 'temeljne jezgra u svakodnevnomu životu biskupije'<sup>15</sup> i župnoga pastoralnog vijeća koje treba, dakako, djelovati u skladu s biskupijskim pastoralnim vijećem. Prije svega, radi se o *suodgovornosti* i *sudjelovanju svih* krštenika u životu župne zajednice,<sup>16</sup> tj. svatko je dužan, na temelju krštenja sudjelovati u poslanju i izgradnji Crkve u stvarnim mjesnim okolnostima, jer Crkva je zadaća svih, a ne samo *nekih*. Međutim, zbog nedostatka svijesti crkvenosti, rijetki su laici spremni raditi na raznim područjima svoga poslanja. Stoga je župno pastoralno vijeće žuran crkveni pothvat, gdje će se, tražeći nove pastoralne putove, očitovati zajednička nosivost crkvenoga poslanja. To vijeće može pridonijeti novoj crkvenoj svijesti u duhu Drugoga vatikanskog sabora, tj. produbiti zauzetu i odgovornu pripadnost Crkvi u kojoj su svi vjernici 'jednaki po dostojanstvu a različiti po službi', zdušni u odgovornosti navještaja evanđelja i izgradnje Crkve. U tomu je smislu bitno nadići pukotine i podjele između klera i laika, župnika i vjernika. Nužno je razviti 'partnerski', uzajamni odnos, gdje vjernici laici nisu ravnodušni i bezvoljni primatelji ili oni kojima se samo upravlja, nego trebaju postati svjesni svoga poslanja, suodgovornosti i sudjelovanja u župnoj zajednici. Pozvani su postati zreli i suodgovorni sudionici župnoga života, nositelji smisla u prenošenju vjere i kršćanskih krjeposti te duhovnim očima promatrati događanja u svijetu, da se ne bi kao vjernici gubili u društveno-kulturnim promjenama i iznevjerili poslanje koje su primili na krštenju.

### 3. SMISAO ŽUPNOGA PASTORALNOG VIJEĆA

Drugi vatikanski sabor nije izričito govorio o župnomu pastoralnom vijeću, dok je kao što sam već spomenuo, smatrao

---

vjernika laika postoje u zajednici i za zajednicu. To su dopunidbena bogatstva na korist sviju, pod mudrim vodstvom pastira."

<sup>15</sup> Usp. PG, 45.

<sup>16</sup> Usp. A. ČONDIĆ, *Pastoralno programiranje crkvenoga rada*, Crkva u svijetu, 42 (2007.), 3., 431-435.

poželjnim osnivanje biskupijskoga pastoralnog vijeća. Isto tako treba reći da ni biskupijsko pastoralno vijeće ni župno pastoralno vijeće nisu obvezatni, nego njihova ustanova zavisi o odluci mjesnoga biskupa. Ako se prolistaju službeni biskupijski vjesnici u Hrvatskoj, onda se primjećuje da su takva vijeća u našim biskupijama i župama, prema odredbi mjesnih biskupa, obvezatna. Premda su biskupi svjesni da nije moguće u svim župama osnovati takvo vijeće, ipak su razborito prosudili da je nužno u našem društvenom i crkvenom okružju stvarati uvjete za župno pastoralno vijeće, koje će njegovati *sinodalni* oblik pastorala.

280

Pastoralno vijeće ima povlašteno mjesto među svim mogućim tijelima *suradnje* i *sudjelovanja* (*partitipatio*) u životu župne zajednice. Ono aktualizira neka načela Drugoga vatikanskog sabora, osobito načelo jednakosti svih vjernika,<sup>17</sup> načelo o karizmama, tj. da svaki pojedini vjernik treba otkrivati sposobnosti i služiti se darovima koje mu je Duh udijelio i tako pridonositi izgradnji Crkve,<sup>18</sup> potom načelo *suodgovornosti* u poslanju Crkve.<sup>19</sup> Laici imaju mogućnost, štoviše, dužnost očitovati svoje mišljenje o dobru Crkve, a to mogu činiti preko ustanove koju je za to odredila Crkva.<sup>20</sup> Dekret *Apostolicam actuositatem* u tomu smislu preporuča upravo pastoralna vijeća na župnoj i međужupnoj razini.<sup>21</sup> Kanon 536§1 u tomu je vidu posve jasan i jezgrovit: "Ako je prema sudu dijecezanskoga biskupa, pošto se posavjetuje s prezbiterijalnim vijećem, prikladno, neka se u svakoj župi osnuje pastoralno vijeće, kojemu je na čelu župnik, i u kojemu neka vjernici zajedno s onima koji snagom svoje službe sudjeluju u pastoralnoj brizi za župu pružaju svoju pomoć da se unapređuje pastoralna djelatnost."

Prema tomu, smisao je župnoga pastoralnog vijeća, o kojemu su pisali mnogi naši pisci,<sup>22</sup> unaprjeđivati župni pastoralni

---

<sup>17</sup> Usp. *LG*, 32.

<sup>18</sup> Usp. *LG*, 4. *AA*, 30.

<sup>19</sup> Usp. *AA*, 2.

<sup>20</sup> Usp. *LG*, 37.

<sup>21</sup> Usp. *AA*, 26.

<sup>22</sup> Usp. Ž. BEZIĆ, *Suvremena župa*, Služba Božja, Makarska, 1987., 124-135. S. NIMAC, *Odgov. župskih pastoralnih vijeća za diakoniju*, Služba Božja, 28 (1988.), 4., 333-336. S. ЗЕC, *Župno pastoralno vijeće i župno ekonomsko vijeće u zakoniku kanonskog prava*, Vjesnik Đakovačke i srijemske biskupije, 130 (1996.), 5., 271-274. M. ŠIMUNOVIĆ, *Pastoral za novo lice Crkve. Teološka promišljanja*



rad na svim područjima. Posve je jasno da je, u suvremenim okolnostima, nositelj pastoralnoga rada u župi *cijela župna zajednica*, koja na čelu sa župnikom sudjeluje u cjelovitoj izgradnji Crkve. Tu činjenicu u pastoralu potvrđuje postojanje i rad župnoga pastoralnog vijeća, čija je zadaća gotovo ista kao i biskupijskoga pastoralnog vijeća,<sup>23</sup> o kojemu govori dekret *Christus Dominus 27*: 'istraživati ono što se tiče pastoralnoga života, promišljati i donositi praktične zaključke'. Radi se o usklađivanju života i rada naroda Božjega s riječi Božjom odnosno radi se o prosudbi evanđeoske živosti cijele zajednice. Takav pothvat moguće je ostvariti jedino snagom Duha Svetoga. Župno pastoralno vijeće nije neka *skupina* stručnjaka, makar i za pastoral, niti je skupina usmjerena samo na jednu zadaću, npr. prirediti vjeronauk, bogoslužje, župni list, župno slavlje, itd. To bi vijeće trebalo stvarati svijest i poticati cijelu župnu zajednicu u provjeri vjernosti svomu poslanju i usmjerenosti vjerskomu usavršavanju. Stoga bi svako okupljanje vijeća trebalo imati odjeka u župi.

Iz rečenoga jasno proizlazi da članovi vijeća trebaju dobro proučavati župne poteškoće i zahtjeve na svim područjima: obitelj, stari i mladež, kultura i društvo, školstvo, odgoj, *mediji*, u svim tim i drugim područjima vjernici laici trebaju biti zauzeti, jer bi u suprotnomu pastoral ostao klerikalno usmjeren. U sva ta područja treba znati razborito utkati temeljne evanđeoske odrednice i kršćanski *ethos*.<sup>24</sup> Bilo bi besmisleno ne razmišljati u kojoj je mjeri i kako se u župi aktualizira pitanje kršćanske inicijacije, katekumenata, vjeronauka za sve uzraste, karitativni i bogoslužni pothvati, pripreme za sakramente, priježenidbeni i posliježenidbeni pastoral, pitanje razvedenih, nemoćnih i

o župnoj zajednici, KS, Zagreb, 2006., 305-318. B. Z. ŠAGI, *Pastoral župne zajednice*, KS, Zagreb, 2001., 206-214. N. ŠKALABRIN, *Ekonomsko i pastoralno vijeće*, BS, 70 (2000.), 1, 111-128. Đ. HRANIĆ (ur.), *Mogućnost organiziranog djelovanja vjernika laika u Hrvatskoj. Simpozij hrvatskih vjernika laika. Osijek, 5.-6. listopada 2001.*, KS, Zagreb, 2002., 41-112.

<sup>23</sup> I. ČUBELIĆ, *Dijecezanska i župna vijeća*, u: Na granicama riječi. Zbornik u čast mons. Drage Šimundže, Crkva u svijetu, Split, 2005., 515-529.

<sup>24</sup> Usp. PG, 51: "Zbog toga će biti potrebno promicati posebne programe formacije, koji će ih osposobiti da preuzmu odgovornost u Crkvi unutar biskupijskih i župnih struktura, kao i u raznim službama animacije liturgije, kateheze, poučavanja katoličke vjere u školama, itd. Laici su posebno odgovorni – i u tom ih smislu treba ohrabriti – za evangelizaciju kultura, unošenje snage evanđelja u život obitelji, posao, *masovne medije*, sport, slobodno vrijeme i za promicanje kršćanskih vrijednosti u društvu i javnomu životu, ...".

siromašnih, značenja vjere i ljubavi, pitanje poimanja slobode i ljubavi, slike čovjeka, Crkve i Boga, itd. Središnje je pitanje da li župna zajednica očituje zajedništvo vjere i života u kojoj vjernici mogu produbiti kršćansko iskustvo, ali koja i nekrštenima može biti 'magnetski' privlačna. Takve pothvate i sliku župnoga zajedništva ne može razvijati sam župnik bez pastoralnih suradnika i župne svijesti svih vjernika, pa bi župni pastoral trebao biti *sinodalan*. Prema tomu, na prvomu je mjestu nužno nastojati oko pomnive, točno usmjerene i sustavne *formacije* bilo svećenika bilo vjernika laika za ispravan pogled na Crkvu i prikladnu postavku pastoralnoga rada.<sup>25</sup>

U perspektivi spomenutoga pojedinac može promatrati zadaću članova vijeća gledajući ga kao sudjelovanje u vodstvu zajednice, dok ga neki vide u praktičnomu smislu osobnoga doprinosa pomoći župniku u poslovima za koje su osposobljeniji, a neki naglašavaju sjedinjenje ili razmjenu mišljenja, neki duhovnost, itd. Svakako je bitna priprema da članovi vijeća ne bi osjetili nebrigu, površnost i nemoć, odnosno da bi posvijestili ulogu svoga poslanja i smisao sastanaka. Takva je *formacija* povezana s duhovnošću, jer je vijećanje u Crkvi dar Duha, koji se ne može prisvajati nego izmoliti. Nije, dakle, zadaća uspostaviti neku vrstu 'oligarhije' prilijepljene uz župnika, nego nastojati suočiti se sa stvarnim poteškoćama i naći što je moguće bolje rješenje. Stoga, objektivno govoreći, svi pothvati župnoga pastoralnoga vijeća trebaju biti promatrani očima duhovnost.<sup>26</sup>

#### 4. ČLANOVI I RAD ŽUPNOGA PASTORALNOG VIJEĆA

Članovi župnoga pastoralnog vijeća, kao crkvenoga tijela, koje sudjeluje u životu župne zajednice, trebali bi biti zauzeti vjernici u župnoj zajednici, odnosno osobe koje svojom revnošću potvrđuju svoju službu te su poštovani zbog svoje suradnje. To trebaju, dakako, biti osobe koje se odlikuju 'čvrstom vjerom, ponašanjem i razboritošću', prožete brigom za Crkvu i čovjeka,

---

<sup>25</sup> Usp. BENEDIKT XVI.: *Discorso del Papa in apertura del convegno della diocesi di Roma. 'Appartenenza ecclesiale e corresponsabilità pastorale' (26-29 maggio 2009.)*, (27. V. 2009.), u: <http://www.zenit.org/article-18409?l=italian> (27.V. 2009.).

<sup>26</sup> Usp. S. LANZA, *La parrocchia in un mondo che cambia*, OCD, Roma, 2003., 87-101.

spremlne darovati svoje vrijeme, raspoloživi su pastoralno se poučavati i otvoreni su radu s drugima, jer bi revni vjernici laici trebali biti 'kvasac' župe, o čijoj kakvoći zavisi učinkovitost vijeća. Malo bi koristila jasnoća ciljeva i smisla vijeća te njegov normativni okvir i dobri programi, ako sudionici ne bi bili na visini poslanja.

Prema kanonu 536 § 1 na čelu vijeća je *župnik* i u vijeću su one osobe koje po svojoj službi (*officium*) sudjeluju u pastoralnoj brizi za župu, a to se odnosi na župnoga vikara ili đakona, a ne na one koji obnašaju neku drugu službu (*munus*). Župnik kao predsjedatelj, čovjek vođenja (*leadership*) i služenja (*diakovia*) treba poticati sklad i jedinstvo među različitim postavkama, obnašajući svoju ulogu i službeničku odgovornost te s užim krugom suradnika na vrijeme pripremati susrete vijeća. Tu dolazi do izražaja župnikova služba pastira koji vodi zajednicu, a ona proizlazi iz njegova osobnoga odnosa s Isusom Kristom, Glavom i Pastirom. Župnik se treba postaviti kao vođa (*leader*),<sup>27</sup> koji zna u zajedništvu s vjernicima ispravno, u evanđeoskom duhu, voditi župnu zajednicu, odnosno između vjere župnika i drugih vjernika treba postojati neka vrsta 'osmoze'. Župnik treba biti otvoren čovjek, osoba vjere i suradnje, inicijative i razborite prosudbe, samoprijegora i ljubavi. Vijeće od župnika očekuje prikladnu mjerodavnost, da ima i izražava pastoralnu viziju, da zna ohrabriti ljude te potaknuti, prepoznati zauzetost i požrtvornost laika, koji su izloženi rastućemu individualizmu suvremene kulture, da je čovjek zajedništva i služitelj jedinstva. Također i župnik s pravom očekuje od članova vijeća da se njihovo članstvo ne svodi samo na davanje lijepih savjeta nego da su odgovorni, da se ne ograničuju na činovničke i tehničke poslove, nego da su raspoloženi odgojnim putovima kako bi mogli prikladno odgovoriti na izazove. Očekuje njihovu predanost, tj. da se slijepo ne drže nekih uskih korisnosti i da nisu samo izabrani nego da su svjedoci i da sudjeluju u duhovnim pothvatima.

Kanon 536 § 1, govoreći o članovima vijeća, jednostavno govori o vjernicima laicima ne određujući njihovo životno stanje ni stručnost, niti navodi neke druge označnice. Međutim, kanon 512 § 2 govori da se u pastoralno vijeće odaberu vjernici 'tako da se u njima zaista ogleda svakoliki dio Božjega naroda'. U

<sup>27</sup> Usp. P. M. ZULEHNER, *Pastoraltheologie. 2. Gemeindepastoral*, Patmos, Düsseldorf, 1989., 175-192.

tomu smislu članovi pastoralnoga vijeća nisu samo formalni *predstavnici* župne zajednice u demokratskomu smislu, kao oni koji su predloženi za zastupnike u nekomu društvenom vijeću bez obzira na životnu i vjersku kakvoću, nego odražavaju stvarnu sliku svoje zajednice, jer je ono ogledalo i odsjev župne zajednice. Stoga pri izboru članova vijeća treba biti veoma pozoran, jer se radi o temeljnoj stavci. Oni ne bi smjeli biti samo nominalni vjernici, tj. samo kršteni nego osobe koje revno sudjeluju u životu župne zajednice očitujući svoju crkvenost, odnosno kako upozoruje *Naputak o nekim pitanjima suradnje vjernikâ laikâ u svećeničkoj službi* da se “za takve zadaće mogu birati samo oni vjernici koji posjeduju kvalitete propisane kanonskim pravom”<sup>28</sup> te su u ‘punom zajedništvo s Crkvom’ (kan. 205).

Vijeće bi trebali tvoriti vjernici iz različitih dijelova župne zajednice, zaseoka ili četvrti, iz različitih društveno-kulturnih stanja i područja, zvanja i apostolata. U skladu s tim može se reći da je župno pastoralno vijeće župa u malome, jer ono odražava cijelu župnu zajednicu u jedinstvu vjere, bogatstvu i različitosti karizmi i službi. Vijeće je na pomoć i župnoj zajednici i župniku, koju predstavlja u svojoj raznovrsnosti i kojoj služi. Neke članove pastoralnoga vijeća bira župnik, a neke može izabrati vijeće čijim članovima prestaje mandat, a mogu ih birati i sami vjernici, međutim, nije preporučljivo nadmetanje predloženih, nego biranje treba biti provedeno u ozračju zajedničke molitve. Za takav pothvat nužna je temeljita priprema i prijedlog i lista kandidata te prikladan način, koji omogućuje miran i savjestan odabir birača.<sup>29</sup>

---

<sup>28</sup> KONGREGACIJA ZA KLER, *Naputak o nekim pitanjima suradnje vjernikâ laikâ u svećeničkoj službi* (15. VIII. 1997.), KS, Zagreb, 1998., čl. 5 § 2. Spomenuti *Naputak* upućuje na *Katekizam Katoličke crkve* br. 1650. u kojemu se govori o rastavljenim vjernicima i ponovno civilno vjenčanim, a koji ne mogu preuzeti odgovornost u nekim crkvenim zadaćama.

<sup>29</sup> Usp. E. MIRAGOLI, *Il consiglio pastorale parrocchiale fra teoria e prassi*, u: M. RIVELLA (ur.), *Partecipazione e corresponsabilità nella Chiesa. I consigli diocesani e parrocchiali*, Ancora, Milano, 2000., 250-270. S obzirom na broj članova vijeća nije dobro da ih je previše, jer postoji opasnost da se umrtvi suradnja. Svim bi članovima trebalo jamčiti mogućnost iznošenja svojih prijedloga. Prema nekim naznakama preporučuje se župama do 500 stanovnika 3-5 članova, župama od 500-1000 stanovnika 5-8 članova vijeća. Župama od 1000-3000 stanovnika od 12-15, a onima iznad 8000 stanovnika 15-18 članova, dok se župama iznad 12000 stanovnika preporučuje od 25-30 članova.

Budući da župnim vijećem predsjedava župnik, onda bi sve odluke donesene bez njegovog predsjedanja bile ništavne.<sup>30</sup> Teološki gledano nije upitno da predvoditelj zajednice na temelju svetoga reda svećeništva predvodi euharistiju, koja ujedinjuje vjernike (1Kor 10,17). U tomu surječju euharistija je uzor cijeloga pastoralnog rada. S obzirom na predvođenje euharistije ni vođenje zajednice nije izdvojen čin, nego čin vodstva u kojemu sudjeluju svi.<sup>31</sup> Župnik ne sudjeluje sam u misi, nego svi nazočni vjernici surađuju "time što sudjeluju svatko na svoj način prema različitosti redova i bogoslužnih služba" (kan. 899 § 2). Isto je tako u pastoralnomu radu, župnik predvodi, odnosno nadgleda u smislu da svatko na svoj način pridonosi izgradnji crkvenoga tijela.<sup>32</sup>

Osobito je bitno odrediti pravilnik rada pastoralnoga vijeća. Osim animiranja i službe predsjedanja bitno je urediti tijek poslova, predvidjeti minimalnu učestalost sazivanja vijeća, makar četiri do pet puta godišnje, poslati obavijesti svim članovima na vrijeme, naročito isticati ulogu molitve i duhovnosti, predvidjeti neslaganja mišljenja članova i župnika, sporna pitanja oko prava i dužnosti članova, način pastoralnoga rada da župa ostane bez župnika, itd.

Treba naglasiti da je vijeće *savjetodavne naravi* (kan. 536 § 2), tj. vijeće ne može donijeti neku važeću odluku bez odobrenja župnika. Savjetodavni karakter vijeća u Crkvi ne smije se svesti na 'davanje savjeta' pastoralnim autoritetima, jer vijeće je više od savjetodavne skupine stručnjaka. Dakako, pastiri bi trebali uzeti u obzir razborita mišljenja. Vjernici u vijeću nisu savjetodavci kao stručnjaci na temelju njihove struke, nego ih se pita za mišljenje na temelju krštenja kojim su pritetelovljeni Kristu i karizmama, koje su im svojstvene.<sup>33</sup> Na temelju toga svi vjernici imaju pravo i dužnost *vijećati* o evanđeoskomu skladu i svjedočenju župne zajednice, a župnik sudjeluje u tomu *sinodalnomu* tijeku izmjene mišljenja svih, različitih i često suprotnih mišljenja.

<sup>30</sup> Usp. KONGREGACIJA ZA KLER, *Naputak o nekim pitanjima...*, nav. dj., čl. 5§3.

<sup>31</sup> Usp. A. BORRAS, *La parrocchia. Diritto canonico e prospettive pastorali*, EDB, Bologna, 1997., 221-227.

<sup>32</sup> Usp. LG, 12. AA, 3.

<sup>33</sup> Usp. G. FELICIANI, *Il Consiglio pastorale parrocchiale*, u: PONTIFICIUM CONSILIVM PRO LAICIS, *La parrocchia ritrovata. Percorsi di rinnovamento*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2007., 91-99.

Savjetodavna osobitost nekoga *sinodalnog* zbora nije, u konačnici, uloga beskrajnoga vijećanja i savjetovanja nego, prije svega, 'ujedinjavanja svih ljudskih različitosti' ugrađujući ih u organski razvitak pastoralnoga života župne zajednice. Bitno je odrediti prioritete da se ne bi trošilo vrijeme i snage na manje bitne teme. Također vijećanje nije skupljanje usputnih mišljenja, nego treba biti vođeno istinskom raščlambom stanja, odlukama i provjerama. Stoga su slušanje i razgovor bitni stavovi, a monologe treba izbjegavati. S druge strane neosporiva je činjenica sučeljavanja i sukoba, koji su neodvojivi od života i u crkvenomu okružju (Gal 2,11), pa bi i vijeće, na neki način, bez njih moglo postati umrtvljeno i prevladati ravnodušnost. Premda sukobi ne pripadaju izvornomu Božjem naumu, nego proistječu iz početne neuravnoteženosti, ipak mogu biti motiv rasta i pročišćenja stavova. Uostalom sv. Pavao reče: Korinćanima: "Ponajprije čujem, djelomično i vjerujem: kad se okupite na Sastanak, da su među vama razdori. Treba doista da i podjelâ bude među vama da se očituju prokušani među vama." Premda međusobna osporavanja nisu najbolji oblik razgovora, ipak bi manjak komunikacije bio lošiji oblik, jer u sebi krije prekrivenost poteškoća, povučenost i nemarnost. No, sukobi bez plemenitih rješenja mogu biti znak nezdravoga stanja. Mogu upućivati na neodlučnost župnika kao vođe, na manjak želje za općim dobrom, odnosno namjera nametanja osobnih stavova. Može se, također, stvoriti ozračje nemoći, koja se opravdava uopćavanjem stanja u smislu da se uzroci poteškoća mnogo dublji poput sekularizacije ili vjerske ravnodušnosti pa nema rješenja ili se odgovornost prebacuje na biskupa i biskupijsko pastoralno vijeće, itd. Župna zajednica se ne vodi, niti se sukobi i poteškoće rješavaju *diplomatski*, 'u rukavicama', nego suočavanjem.

Konačna odluka pripada župniku, međutim, to nije izdvojen čin bez sudjelovanja ikoga, kao što njegovo sudjelovanje u misi nije odvojeno od zajednice. U toj su odluci sabrana mišljenja, stavovi i sudjelovanje svih. Premda župnik preuzima na sebe odluku o nekomu pastoralnom pothvatu, ipak je ne može on sam izraditi. Kada se održava župno pastoralno vijeće, njegove odluke izrađuju svi, premda nisu preuzete od svih. Župno pastoralno vijeće je vijeće *sinergijske* naravi, čiji članovi *istražuju* pastoralni rad župne zajednice, *prosudjuju* i *predlažu* praktične zaključke te vrjednuju i povezuju sve pastoralne pothvate sa svrhom

poboljšanja navještaja evanđelja. U ostvarenju programa treba točno odrediti ciljeve, razdoblje ostvarenja, nositelje izvedbe programa te potrebna sredstva.

Pastoralno vijeće je *ujedinjavajuće* tijelo i radi toga je mjesto izradbe pastoralnih odluka za ostvarenje programa. Predstavlja se kao *sredstvo* za prikladno ostvarenje zajedničke odgovornosti krštenika u župnoj zajednici. Ono nije svrha samo sebi, kao što nije ni laičko tijelo, ni tijelo koje donosi odluke, niti je tijelo koje služi kao neki 'privjesak' župniku. To je crkveno tijelo sudjelovanja za poticanje župnoga pastoralnog rada.

##### 5. TEOLOŠKO-PASTORALNA PROSUDBA ŽUPNOGA PASTORALNOG VIJEĆA

Župno pastoralno vijeće je tijelo crkvenoga zajedništva, koje kao slika Crkve, izražava i ostvaruje *suodgovornost* i *sudjelovanje* vjernika u životu i poslanju Crkve na razini župne zajednice.<sup>34</sup> Stoga je bitno odrediti oblike *suodgovornosti* i *sudjelovanja*, jer vijeće predstavlja cijelu župnu zajednicu u jedinstvu vjere i različitosti svojih darova i službi. Ono se u župnoj zajednici postavlja kao znak zajedništva i sredstvo rasta u svjetlu vjere, nade i ljubavi. Sastavljeno je od vjernika pozvanih živjeti iskustvo vjere i crkvenosti u uzajamnom odnosu karizmi i služba, u suradnji i služenju. Vijeće izražava *suodgovornost* svih župljana bilo u traženju onoga što riječ Božja i Duh Sveti nadahnjuju Crkvu, bilo u izgradnji i vodstvu župne zajednice. Izgled pastoralnoga vijeća treba poštovati izgled zajednice, ali ne u smislu da se pojedini članovi natječu, ističu ili zagovaraju samouputne ciljeve, nego u smislu da je vijeće pozvano izraziti u svojim članovima skladnu i što je moguće cjelovitiju 'kompoziciju', zajednicu i vjeru, koju župna zajednica živi u tomu surječju.

Oblik i način shvaćanja i predstavljanja naravi i rada župnoga pastoralnog vijeća veoma je zahtijevan, ali ne izražava koncept tipičan za demokraciju, gdje se radi o podršci osobnih birača ili kao što to rade vijeća koja pripadaju nekoj društvenoj skupini. U tomu smislu, župno pastoralno vijeće, ima *savjetodavni glas* (*votum consultivum*), što se često smatra velikim

<sup>34</sup> Usp. PG, 44: "Ako zajedništvo izražava bit Crkve, normalno je da duhovnost zajednice teži svom očitovanju bilo na osobnom bilo na komunitarnom planu, potičući uvijek nove oblike sudjelovanja i suodgovornosti u raznim kategorijama vjernika."

ograničenjem. No, savjetodavni glas izražava traženje savjeta u smislu dogovaranja, obrazlaganja mišljenja, konzultiranja u smislu povezivanja mišljenja vjernika i usmjerivanja župnoga pastoralnog programa. Obzorje nije čisto *informativno*, tj. da bi se čulo što narod misli, nego se radi o veoma odgovornomu mišljenju i koje može često biti 'moralno obvezujuće'.<sup>35</sup> Međutim, od tu ne može proizlaziti obveza za župnika u potpunoj aktualizaciji naznaka vijeća, ukoliko na njega pripada, što se tiče njega kao pastira i vođe, odgovornost odluke. Jednako je tako jasno da je pastoralno vijeće zahvaćeno mnogim poteškoćama, ali i opasnostima, koje treba, što je moguće više, izbjeći. Jedna od tih opasnosti je nastaviti rad uvijek i u svakomu slučaju prema mjerilima većine. To bi značilo ne poštovati različitost karizmi i službi, a već sam spomenuo, vijeće predstavlja zajednicu, a ne njezine pojedine dijelove. S druge strane nameće se opasnost uvijek prosljediti prema mišljenju župnika kada bi njegova odluka bila u bitnomu sukobu s naznakama koje su proizišle od vijeća.

Svaki član vijeća pozvan je, ne gledati osobnu korist, nego tražiti i raditi za zajedničku dobrobit župne zajednice. Jer pastoralna zadaća župnoga pastoralnog vijeća u službi je animacije cjelovitoga života kršćanske zajednice, pa se može reći da je ono nužno kako bi se ostvario hod i pastoralni ciljevi. Jednom riječju to je mjesto stvaranja pastoralnog programa.

S obzirom na to sve se više stvara put zamisli *male skupine* (*ekipa*) kao pomoć u svećeničkoj službi, koja nije u sukobu sa župnim pastoralnim vijećem. To očituje *suodgovornost*, dok je vijeće oblik *sudjelovanja* u službi vodstva. Bez sumnje također vijeće, na neki način, sudjeluje u vodstvu zajednice, ali u ime kršćanskoga identiteta njegovih članova i ne kao sudjelovanje na izravnomu obnašanju vodstva.<sup>36</sup> *Vijeće* je mjesto programiranja

---

<sup>35</sup> Kao što je Biskupska sinoda u službi jačanja crkvenoga zajedništva i pastoralnoga rada u svijetu odnosno kao što je ona koristan doprinos Svetomu Ocu u proučavanju različitih bitnih pitanja za život i poslanje Crkve i na neki način *moralno obvezujuća* u odnosu na Svetoga Oca, tako župno pastoralno vijeće može biti u odnosu prema župniku. Usp. N. ETEROVIĆ, *Biskupska sinoda – razvitak sinodalnosti u Crkvi*, Crkva u svijetu, 41 (2006.), 4., 411-442.

<sup>36</sup> KONGREGACIJA ZA KLER, *Prezbiter, pastir i vođa župne zajednice*, (4. VIII. 2002.), KS, Zagreb, 2003., 26: "Pastoralno vijeće pripada području odnosa uzajamnoga služenja između župnika i njegovih vjernika i stoga ne bi imalo smisla smatrati ga za tijelo koje zamjenjuje župnika u upravljanju župom ili koje, kao kriterij većine, praktično uvjetuje vodstvo župnika."



(smjernice, ciljevi), dok je *skupina* struktura koja ostvaruje pastoralni program, u smislu pomoći u predvođenju zajednice i upriličenja pastoralnih pothvata. U tom smislu svi su vjernici suodgovorni za rast crkvenosti, a voditelji pojedinih župnih područja ili skupina izravno su odgovorni za povjereni im rad, odnosno vijeće je mjesto crkvene suodgovornosti, a skupina je mjesto konkretnoga povezivanja i ostvarenja. Prema tomu, vijeće se ne može svesti npr. na vjeronaučnu skupinu, nego ono pomaže u razvitku *organskoga* župnog pastora.

#### ZAKLJUČAK

U društvu tehničke prenaplašenosti i brze informativne protočnosti stvarnosti koje nisu spremne i sposobne izrijekom uključiti se u područja 'komunikacije' neizbježno su osuđena na neučinkovitost. Prošlo je mnogo vremena dok je u crkvenomu okruženju sazrela svijesti o potrebi *sinodalnoga* pastoralnog oblika, čemu bitno pridonosi župno pastoralno vijeće. Osnivanjem i zbiljskim sinergijskim radom župnoga pastoralnog vijeća nadilazi se uobičajena i klerikalna slika Crkve. U mnogim župama još uvijek nisu osnovana župna pastoralna vijeća, a u mnogima postoje samo formalno. Župe u kojima se vjernici laici uključuju u pastoralni rad preko vijeća pokazuju živo lice Crkve. Osim toga, 'limfno' unošenje pothvata crkvene zajednice u društvene i kulturne događaje pomoću vijeća, ne samo što bi osporilo raširenu sliku župe kao 'servisne stanice', nego bi je učinilo još snažnijim duhovnim društvenim čimbenikom. Otkrivajući svoje pastire kao partnere, laici prestaju biti smatrani samo kao oni kojima se upravlja. Postaju 'odrasli' u Crkvi posvećujući svoju pastoralnu suodgovornost, prihvaćajući odgovornost i sudjelovanje u svojim župnim zajednicama. Bez te suradnje ne može se govoriti o novoj evangelizaciji u suvremeno doba.

## PARISH PASTORAL COUNCIL – MIRROR OF PARISH COMMUNITY

### *Summary*

Parish church life demands participation of all believers in estimating what message the Holy Spirit delivers to the Church. Synodality expresses togetherness of all believers on the road to salvation. It especially reflects on the work of parish pastoral council. In this article the author presents the meaning of parish pastoral council and its contribution to the improvement of sense of church adherence. He gives his opinion on the way of choosing the members and the aim of pastoral council's activity. Finally, he makes a theological-pastoral estimate of the council.

Key words: *parish pastoral council, community, pastoral, co-responsibility.*